

2020-124

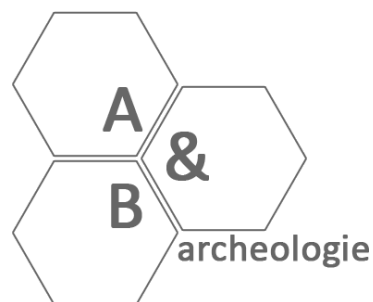
Nota Middelkerke Kleitendijkstraat

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

2-10-2020

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Middelkerke (Westende) Kleitendijkstraat (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, met aanvullende WOI-studie, in het programma van maatregelen was opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject onder begeleiding van een ontmijner. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op donderdag 24 september 2020. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 5 parallelle NZ georiënteerde sleuven in het zuidelijke deel en 3 parallelle bijna OW georiënteerde sleuven in het noordelijke deel. Het vooropgestelde sleuvenplan, waarbij de gekarteerde WOI-structuren aangesneden zouden worden, kon gevolgd worden. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. Er werden enkele kijkvensters aangelegd om de aan- of afwezigheid van sporen te controleren en om bepaalde structuren ruimer of in hun volledigheid te kunnen onderzoeken. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

De zone van de geplande werken is ca. 6623m² groot. Hiervan werd ca. 808m² (12,2%) onderzocht door middel van proefsleuven, en 160m² (2,4%) door middel van kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee ruim behaald (14,6%). Er kon aldus een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel en de bewaringstoestand van het erfgoed uit de Eerste Wereldoorlog.

De bureaustudie, en in het bijzonder de studie naar de Eerste Wereldoorlog aan de hand van *trenchmaps* en luchtfoto's, gaf een zeer hoge kans op het aantreffen sporen en structuren uit die periode. Het terrein maakt immers deel uit van het frontgebied langs Duitse zijde. Binnen het plangebied was de tweede Duitse linie 'Lambart Walk' te verwachten uitgebouwd met minstens twee bunkers en aanvullende verbindingloopgraven en smalsporen. Op de latere luchtfoto's van 1917 en 1918 is het gebied herschapen tot een maanlandschap. Er diende dus ook rekening gehouden te worden met explosieven. De graafwerkzaamheden werden om die reden begeleidt door een ontmijner. Daarnaast toonde het bureauonderzoek ook de aanwezigheid van een vijver aan in de oostelijke helft, alsook koterijen en verhardingen. Deze zaken konden eventueel een impact hebben op het bodemarchief.

---

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/13622>

Het vooronderzoek leverde een goed archeologisch inzicht op en kon ook een duidelijk kijk geven op de verstoringsgraad en bewaringstoestand. De vijver in het oostelijke deel tekende zich af, als een met puin gedempte omvangrijke verstoring. Daarenboven werd over het volledige plangebied een sterk verstoorde en puin/afvalrijke laag van ca. 100cm waargenomen. Meteen daaronder situeerde zich het archeologische vlak in de top van de C-horizont. Echter door de sterke verstoring werden nagenoeg uitsluitend de resten van de bunkers aangetroffen, alsook één loopgraafsegment in het uiterste zuidoosten. De bureaustudie gaf aan dat twee bunkers aanwezig waren, maar het archeologisch onderzoek bracht aan de oostelijke rand nog een derde aan het licht. De te verwachten loopgraven waren niet langer archeologisch waarneembaar gezien het verstoorde pakket van ca. 1m dik. Dit wil zeggen dat de loopgraven niet dieper dan 1m werden uitgegraven, maar zoals de luchtfoto's reeds aangaven (hoge slagschaduw), eerder oppervlakkig ingegraven werden met hoog opgeworpen borst- en rugweringen. De bunkers zelf werden half ingegraven in de bodem en waren met een neerwaarts trapje toegankelijk. Van de smalsporen werden geen resten teruggevonden. In de meeste gevallen zijn deze structuren ook aan het oppervlak aangelegd en zijn deze niet archeologisch vast te stellen. Naast de sporen uit de Eerste Wereldoorlog werden nog twee andere sporen aangetroffen van een onbepaalde of postmiddeleeuwse datering.

Het vooronderzoek toonde aan dat inderdaad sporen uit de Eerste Wereldoorlog aanwezig zijn, maar nagenoeg uitsluitend de stevige structuren (bunkers). Alle andere sporen, met uitzondering van een loopgraafsegment en enkele bomkraters, bleken oppervlakkiger te zijn en reeds verstoord door naoorlogse activiteiten. De aangetroffen bunkers en andere sporen konden onderzocht worden tijdens het vooronderzoek. Een verder bijkomend onderzoek zal geen verdere kenniswinst opleveren en wordt dan ook niet geadviseerd.